138. Aspa, Ludgo sn, Rönö hd.

Pl. 63. Pl. 12: B. 808.

Litteratur: B. 808; L. 869; Ransakn. 1667—84; S. Boije, Sv. fornminnesfören. tidskr, V, 155; Runverser s. 168; Bidr. t. Södermanlands äldre kulturhist. I: 1, s. 6.

Runstenens plats angives i B. 808 vara »Aspa Äng» och enligt *Bidr. t. Södermanl. äldre kulturhist.* I: 1, s. 6 återfanns den år 1864 i en åker nära Aspa bro och restes. Runstenen står på ängen 15 steg norr om Sö. 137, 12 steg öster om landsvägen.

Ämnet är gråsten, höjden 1,65 m, bredden vid foten 86 cm, i toppen 64 cm, tjockleken på högra sidan 40 cm, på vänstra 58 cm, slingans bredd 7—10 cm.

Inskriften börjar nedtill t. v. med kolon och 1—4 **hekr**; 2 **e** har en tydlig prick och 1 cm nedifrån går en i B. 808 tecknad fåra 4 cm snett uppåt h., nästan intill staven av följande runa, vilken fåra måste vara naturlig. 3 är **k**, möjligen **g**, men **f** kan icke antagas, om ock en del fåror finnas; en nedre bistav till **f** skulle sakna både utgångspunkt från staven och mynning in i övre linjen. Vad som föranlett Boije att antaga 5 **s** hava övre staven förlängd, är med säkerhet naturliga fåror. De fåror, som i B. 808 tecknas korsa staven på 18 **u** i **kuþan**, äro naturliga, liksom ock en pricklik fördjupning inuti runan. Uti 22 **y** i **ybis** är däremot pricken fullt utpräglad. I **a͡uk** är 30—36 **a͡u** en binderuna. I **kylu** torde 41 **y** ha prick.

Inskriften är följande:

Slingan: : **hekr** : **stainr** : **stin** : **at** : **kuþan** : **ybis** : **arfa** : **a͡uk** : **þur** På mittytan nedifrån uppåt:
5 10 15 20 25 30 35

unaʀ kylu : **broþurs** : Uppifrån nedåt: **kuþ hialbin** : **at** :
40 45 50 55 60

Ordet 1—4 **hekr** måste vara adj. *hēghr* »hög» och 5—10 **stainr** 3 sg. pres. ind. *stændr* »står», alltså med i-omljud. 44—50 **broþurs** kan blott vara bestämning till **ybis** och gen. på *-s* för *brōdhur* torde vara vald just för att tydligt utmärka detta förhållande. Om Öbber anföres alltså till berömmelse, att han är broder till Gylla. 54—60 **hialbin** är 3 pl. pres. konj., kvarstående från den tid, då *gudh* brukades som plur. om de hedna gudarna, se Läffler hos Bugge *Rök* I, s. 145 och jfr Läffler, *Hedniska edsformulär i äldre Västgötalagen* i ATS. V, s. 149 ff. Formen på *-in* i pres. konj. som pred. till »Gud» förekommer också L. 197 (enl. D. I, 177), 371, 418, 1592 och det torde vara en överföring från denna fras, då det L. 351 Kumla står **kristr hialbin**.

Inskriften utgör sex rader av en strof i fornyrdeslag med tvåstavig begynnelsevers:

Hēghr **stændr**	Övers.: Hög **s**tår
stēn *at gōdhan*	**s**tenen efter gode
Øbbis *arfa*	sonen till **Ö**bber
ok ***Þ****ōrunnaʀ,*	**o**ch till Torun,
G*yllu brōdhurs.*	till **G**yllas broder.
G*udh hiælpin and.*	**G**ud hjälpe anden!

---

139. Korpbron, Jursta ägor, Ludgo sn, Rönö hd.

Pl. 64. Pl. 14: B. 1146.

Litteratur: B. 1146; L. 871; Ransakn. 1667—84; Stephens, ONRM II, 737.

Runstenen står på landsvägens södra sida, 20 steg öster om Korpbron, med ristningen vänd åt väster.

Ämnet är grå sten, höjden 1,48 m, bredden vid foten 1,36 m, i toppen tangerande huvudslingans övre linje 66 cm, huvudslingans bredd 10 cm.

Möjligen är 6—8 **let**, icke **lit**. I 9—13 **raisa** är nedre delen av 9—11 **rai** borta. I ordet »efter» finns 19 **e** i behåll, av 20 **f** ett svagt spår, så ock av bistavarna i 23 **R**, 21—22 **ti** äro alldeles borta. Det följande namnet 24—28 **esiþi** såsom i B. 1146 och hos Boije, är i sin helhet alldeles tydligt och med tydlig prick på **e**. I 29—36 **frenkunu** tycks 31 **e** äga prick, av 35 **n** finnes nästan blott bistaven. Uti 47—50 **liti** är prick på 48 **i** möjlig men långtifrån säker. Efter 51—54 **anta** + följer en avflagning, i vars början foten av en runa är bevarad, som kan hava varit ordets andra runa, i slutet högra sidan av en runa, som troligen varit **a**, då den högra korta bistaven finns i behåll, och därpå följer fullt bibehållet **R**. Förmodligen har här stått gen. [esiþ]*a***R**, vartill lagom, om ock nätt utrymme finnes. Efter gen. 61—65 **kunuR** följer 66—71 **koþraR** mycket sammanträngt; **k** och 71 **R** äro fullständigt i behåll, 67—70 **oþra** mycket skadade.

I toppslingans inskrift kan föga ses med säkerhet. Efter en avflagning står 72 **k**, 73 är hälften av en stav nedifrån, den övre hälften är avflagad. Av 74 finns 2,5 cm därifrån ett svagt spår på ett gropigt ställe och efter 3 cm står 75, en tämligen väl bibehållen stav, som ser ut som den hade prick på mitten, 76 kan ha varit **r**; av staven synas $^2/_3$ uppifrån och på bistavens plats en gropighet, varefter en punkt följer. En skugga finns av **auk** med kolon. Något tydligare är 80—83 **fiþr**; av **f** synes staven och övre bistaven bäst men även den nedre är omisskännlig, klar upptill, och den högra kanten utgör gränsen för en avflagning, den följande punkten är snarast borta. Ganska svaga äro 84—86 **þiR**, något tydligare · **ristu ru**. Toppslingans inskrift kan alltså hava varit som i B. 1146 utom dess begynnande **et**.

Inskriften har alltså varit följande:

Nedre slingan: **stain : lit × raisa stain · e**[*f*ti]*R* **× esiþi × frinkunu × sina × kristr : liti : anta** +
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

[esiþ]*a***R : kunuR koþraR** Toppslingan: **kiulr · auk : fiþr · þiR · ristu ru**
55 60 65 70 75 80 85 90

Namnet **esiþi** är ack. av *Æshēdh* f.; om **liti** *lætte* »lätte» jfr Ög. 152 Agetomta.

Översättning: Sten lät resa stenen efter Äshed, sin fränka. Kristus give lättnad åt Äsheds själ, en kvinna god. Kjul och Finn de ristade runorna.

---

140. Korpbron, Jursta ägor, Ludgo sn, Rönö hd.

Pl. 64.

Runstenen anträffades 1899 i åkern söder om Sö. 139 Korpbron nära bäcken, avbruten i två stycken, mellan vilka dock intet fattas. Stenen restes 1903 och står nu 40 steg söder om Sö. 139 med ristningen mot öster, och de båda styckena äro hopsatta med tre järnkrampor, en på vardera sidan och en baktill.

Ämnet är grå sten. Före resningen var nedre styckets längd efter mitten 83 cm, det övres 1,20 m, tillhopa 2,03 m; höjden är efter resningen 1,67 m. Bredden av det nedre stycket är, där inskriften börjar, c:a 75 cm, upptill över binderunans mitt 44 cm, slingans bredd 10—11 cm.

Inskriften finns dels i en slinga, dels på mittytan, där den avslutas av en korsformig binderuna, och är mycket tydlig. I 48—55 **snialiRa** är **i** fullt säkert och har ej varit **a**; ordet är komp. till *snialla* och 53 **i** står därför antagligen för *a*, då komp. är fsv. *sniællare*, isl. *snjallari*. Binderunan bör läsas: **siþi þur** eller möjligen med ordföljden **þur siþi**.

Inskriften är följande:

Slingan: **: santar : raisþi : stain : eftiR : iuar : franta sin : inki : fuþiR : sun** · Mittytan: **sniali**
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Ra
55

Binderunan: **siþi þur**
60

v. Friesen läser sista raden **sunrþi̱kraknasuatau̱tilmaʀ**. Han förbinder detta med det föregående **han : uistarla : uakti : karla** och tolkar:

»*Hann vestarla*	För honom i västern
vakþi gǫrla,	vällde mäktig,
sunr þing-Ragna,	Ting-Ragnes son,
sveita odd-ilmar.	spjuttarmssvetten (ɔ: blodet).»

Emellertid anmärkes, att »upplösningen må betraktas som ett försök, i synnerhet som läsningen på några ställen är oviss». — Delvis stämmer v. Friesens läsning med min (runföljden **raknasuatau**), men jag betvivlar, att 103—105 kan vara **ik** (båda bistavarna i **t** äro mycket djupt huggna) 117 **t** (snarast stavlöst **k**) och 119 **l** (snarast stavlöst **f**). Svårigheten ligger icke så mycket i själva läsningen — den kan endast på ett par punkter vara tvivelaktig — som i den brist på konsekvens, varmed ristaren har anbragt sina stavlösa tecken. Det är i flera fall oklart, vad han kan ha avsett.

138. Aspa.

Sannolikt är det Sö 138, som åsyftas av Bureus (F a 6 n:r 14), då han omedelbart efter Sö 137 omtalar en runsten »der sammastädes nermer bron». Dess inskrift uppger han dock icke.

Till läsningen: Runan 2 är ostunget **i**; 3 är säkerligen **a**: h. bistaven når ej upp till slinglinjen; på v. sidan en kort bistav, utgående något nedanför den högra. Sålunda 1—4 **hiar** 'här'. — 30—33 är **ak**; vad Brate uppfattat som bistav av **u** är sannolikt blott en naturlig fåra.

Øpiʀ (*Øbbiʀ*) i Sö 137 är väl säkerligen samme man som *Øpiʀ* (*Øbbiʀ*) i Sö 138. Därav följer, att det är samma kvinna, som kallas *þora* i Sö 137 och *þorunn* i Sö 128. *þora* är här m. a. o. en förkortning av namnet *þorunn*.

Runstenen Sö 138, rest över en son av Öpir och Torunn, måste vara yngre än Sö 137, som är rest över Öpir själv. Att tidsavståndet icke kan vara alltför ringa, därpå tyder även bruket av **o**-runan för långt *o*-ljud i Sö 138, under det Sö 137 avgjort hör till de äldsta i denna trakt (se Inledningen § 76). Inskriften på Sö 138 innehåller varken namnet på den döde eller på den som har rest stenen. Det förefaller då egendomligt, att fadern till den döde skulle betecknas som »Gyllas broder». Möjligt är därför, att **kylu : broþurs** icke är apposition till (gen.) **ybis**, utan bestämning till **stin**. Översättningen skulle då bli: »Här står stenen efter den gode arvingen till Öpir och Torunn, Gyllas broders (sten). Gud hjälpe anden!»

Förmodligen är det Gylla, som har låtit utföra minnesvården över sin broder. Inskriftens formulering tyder på att vården har bestått av två runstenar (jfr Sö 206, 208). På den nu förlorade har i så fall funnits namnet på den döde.

Inskriften är poetiskt stiliserad. Huruvida den bildar en regelbunden strof i fornyrdeslag är däremot tvivelaktigt.

139. Korpbron.

Till läsningen: 7 är ostunget **i**, likaså 48. Mellan 14—18 **stain** och 24—28 **esiþi** är utrymmet för stort för endast **eftiʀ**; sannolikt har här stått **þansi at**; av **þ** synes huvudstaven och en del av bistaven (jfr 27 **þ**). Efter 51—54 är däremot utrymmet för knappt för **esiþaʀ** (jfr **aʀ** och 24—28 **esiþi**); snarare **henaʀ**. 72—76 äro alla mycket osäkra. Av utrymmet att döma måste här ha stått ett längre namn.

140. Korpbron.

Runstenen flyttades 1935 från åkern ned till bron och restes vid norra sidan av vägen, mitt emot Sö 139.